

Slovenski Pravniki.

Leto XIX.

V Ljubljani, 15. majnika 1903.

Štev. 5.

K uporabi kazenskega pravnega reda.

IV.

Osumljenec, obdolženec, obtoženec.

Ker se ti pojmi v praksi skoraj nikjer natanko ne razlikujejo, in ker tudi uradne tiskovine niso v tem pogledu natančne, veljaj ta razprava njim.

V postopanju zaradi pregreškov in hudodelstev je po §-u 38 odst. I.kaz. pr. r. obdolženec le tist, proti kateremu se je predlagala uvedba redne preiskave, ali pa tudi tist, proti kateremu se je vložila obtožnica. Zakon tako razločuje med onimi slučajji, ko se je uvedla redna preiskava, in med onimi, ko se brez uvedene redne preiskave na podlagi golih poizvedeb vloži obtožnica pri predsedniku svetovalstvene zbornice.

Od trenutka predlagane uvedbe redne preiskave in od trenutka vložene obtožnice v slučajih brez uvodne preiskave se torej začne ime »obdolženec« po zakonovi besedi. Zakonov začetek za ime obdolženca, če se ga razlaga dobesedno, pa stvarno ni povsem zanesljiv. Zanesljivo je zakonovo nazivanje, kedar predlog za uvedbo redne preiskave dejansko tudi obvelja, oziroma kedar ima vložitev obtožnice tudi posledico, da obtožnica obvelja. Kajti proti uvedbi redne preiskave ima »obdolženec« pravico pritožbe na svetovalstveno zbornico in višje sodišče (§-a!13 in 114 kaz. pr. r.), in predlog na uvedbo redne preiskave se potom te pritožbe ali potom pomisleka preiskovalnega sodnika lahko ovrže, odstrani in poizvedbe ustavijo; enako se tudi vložena obtožnica lahko potom ugovora ovrže, odstrani, in tedaj stvar stopi v tist položaj nazaj, v katerem je bila pred predlogom za uvedbo redne preiskave in pred vložitvijo obtožnice, — in bi torej zopet ime »obdolženec« moralo izginiti, kakor obdolženca ni bilo poprej,

in kakor obdolženca sploh ni, če se kazensko postopanje ustavi, predno se predlaga redna preiskava in predno se vloži obtožnica.

Stvarno je torej ovajenca imenovati obdolženca šele tedaj, če je predlog za uvedbo redne preiskave postal pravomočen, odnosno če je pri predsedniku svetovalstvene zbornice vložena obtožnica postala pravomočna. In to je očitvidno tudi zmysel zakona, da bodi ime obdolženec stalno in določeno brez presledka. Do kdaj ostane obdolženec »obdolženec«? Tako dolgo, da ne postane obtoženec.

Obtožencem pa je v zmyslu §-a 38 odst. 2 kaz. pr. r. smatrati onega, proti kateremu se je odredila glavna obravnava. In ker se glavna obravnava odredi s tem, da se obdolžencu dostavi vabilo k glavni obravnavi, torej postane obdolženec v trenutku dostavljenega vabila k glavni obravnavi obtoženec.

Kakšno zakonito ime pa je prisojeno ovajencu, predno je obdolženec? Zakon tega naravnost ne pove, kakor glede obdolženca in obtoženca. Pač pa je iz raznih določil posneti, da je ovajenca od ovadbe pa do zakonitega imena »obdolženec« nazivati osumljencem.

§ 38 kaz. pr. r. v 3. odstavku določuje, da so predpisi, ki veljajo za obdolženca, v kolikor niso stvarno omejeni na uvodno preiskavo, veljavni tudi za obtoženca in onega, ki se zasliši kot sumljiv kakega kaznivega dejanja, ali je kakor tak k zaslišanju povabljen ali v pripor ali v zapor dejan.

Po §-u 175 kaz. pr. reda ima preiskovalni sodnik pravico brez prejšnjega vabila zoper tistega, na kogar bje sum hudodelstva ali pregreška, odrediti, da ga pred sodišče privedo in začasno pripr6. In na koncu tega §-a ima pravico proti osumljencu gotovega hudodelstva izdati zaporno povelje. — Enako § 177 kaz. pr. r., ki daje nepristojnemu sodniku ali varnostnemu oblastvu pravico, da začasno pripre onega, kdor je sum en pregreška ali hudodelstva.

Nasproti temu pa tudi zakon sam mnogokrat navaja ime »obdolženca«, kjer bi po določilu §-a 38 odst. 1 kaz. pr. reda moral imenovati ga osumljencem, tako n. pr. v §-ih 173, 176 odst. 1; 178, 179; 90 kaz. pr. r. itd.

Da se zakon ne drži strogo pravilnega imenovanja, je obžalovati. Kajti v vsakdanjem življenju je velik razloček, ali je

kdo samo sumen kakega kaznivega dejanja, ali ga je obdolžen (na podlagi utrjenih obtežil) ali pa celo obtožen. Osumljenec je lahko kmalu kdo, in osumljenec je očitno mil izraz, ki ne zasekava v dotičnikovo čast tako, kakor »obdolženec«, ki je naravnost obdolžen kaznivega dejanja, ali celo »obtoženec«. Zato je tembolj potrebno, da se praksa poprijema določnega nazivanja, kakeršno se strinja s sedanjim pravnim naziranjem in duhom pravosodstva.

Uradne tiskovine, žal, sploh ne poznajo imena »osumljenec«, ampak vseskozi samo ime »obdolženec«. Vabila se izdajajo samo na »obdolženca«. A to vse je občuten nedostatek. —

Pregledati nam je še zakonito nazivanje »ovajenca« pri prestopkih. Tukaj je pač položaj iz stvarnih razlogov povsem drugačen. Tukaj ni ne redne preiskave, niti obtožnice in ne takozvanega vmesnega postopanja. Tako le-ta kriterij za imenovanje »obdolžencem« naravnost odpade. Tukaj se torej obseg poizvedbe in preiskave in obtožbe strni v jedno celoto, in zatorej za osumljenca ni več prostora.

Zaradi kakega prestopka biti obdolžen, ni taka posebna stvar. To se pogostem zgodi, da kdo vede ali nevede pride v sum kakega prestopka, in zaradi tega ime »obdolženec« z ozirom na prestopki ni tako nečastno, poniževalno ali sramotilno, kakor pri kakem hudodelstvu. Kar pa tukaj ovajenec izgubi s tem, da ga zakon kar od začetka označuje obdolžencem, pridobi si s tem, da ga dalje časa ne označuje obtožencem. Ovajenec ostane obdolženec do rabsodbe in šele z vzklicom proti rabsodbi, torej šele tekem postopanja na II. instanci postane obtoženec.

Zakon sicer sam izrecno ne dela takega pojmovanja in razločevanja pri prestopkih, kakor glede postopanja pri pregreških in hudodelstvih, vendar velja § 38 kaz. pr. reda posredovanjem §-a 447 kaz. zak., odštevtši uvodno preiskavo in obtožbo, v kolikor zahteva in dopušča naravni položaj, tudi za postopanje pri prestopkih. Zakon pa pri prestopkih dejansko razlikuje obdolženca in obtoženca v navedenem zmyslu. Ovajenec se imenuje do rabsodbe dejansko vedno samo »obdolženec« v §-ih 451 odst. 2; 452 št. 1 in 2; 453 odst. 2.; 454; 455; 457, kjer se ovajenec tekem glavne rabsprave imenuje obdolženec (»rabsprava se začne z razložilom obtožbe, na to se zasliši obdol-

g*

ženca . . .); enako v §-u 459 kaz. pr. reda, kjer je v nenavzočnosti obdolženca dognati glavno razpravo in izostalemu obdolžencu dostaviti uradni prepis rzsodbe; enako se imenuje ovajenec obdolžencem tudi v postopanju s kazenskim nalogom §-ov 460, 461 št. 4, kjer se daje obdolžencu, ki je že sojen s kazenskim nalogom, pravica ugovora.

§-i 463—481 k. pr. r. določajo o vzklicnem postopanju pri prestopkih. Prvič se imenuje »obtoženca« v §-u 465: »Obtožencu na korist . . . Dediči obtoženčevi . . . Na škodo obtožencu . . .«; dalje v §-u 466 in posebno v 5. odstavku: izpustitev oproščenega obtoženca . . .; dalje v §-ih 467 odst. 3; 471 odst. 2—4; 473, 477, 478 kaz. pr. reda.

Iz navedenega pa izhaja, da so oficijalne tiskovine pravosodnega ministrstva in sicer razpravni zapisniki in obrazci za sodbe, v katerih se ovajenec dosledno imenuje obtožencem napačni in da bi se morali pravilno glasiti na »obdolženca«.

V.

Ali je glavna razprava pri prestopkih obligatorna?

Povod k temu vprašanju da besedilo §-a 451. odst. 3, kaz. prav. reda: Razun slučaja, da je proti privedenemu ali samo prišlemu obdolžencu v istočasni navzočnosti obtožitelja z obdolženčevim privoljenjem takoj razpravljati in izreči sodbo . . . . »razun tega slučaja je potem, ko se opravijo morebiti potrebne uvodne poizvedbe, določiti dan za glavno razpravo.«

Vsled tega besedila trdijo nekateri, kakor n. pr. Frühwald (Prakt. Handbuch für strafgerichtliche Wirksamkeit in Uebertretungsfällen iz l. 1874, stran 420), da je sodnik obvezan, na vsako ovadbo pri prestopkih ali odrediti poizvedbe ali pa takoj glavno razpravo, oziroma, da je glavna razprava za končno rešitev kaz. postopanja pri prestopkih neobhodna potrebna, — obligatorna.

Tudi v praksi okrožnega sodišča v Celju se ta § razlaga v zmyslu obligatorne glavne razprave o prestopkih: ». . . O kaznivih dejanjih, ki kot prestopki spadajo v sodnost okrajnega sodišča, je odločevati po §-u 451 kaz. pr. reda zgol po poprejšnji glavni razpravi«. Od zavezanca, kateremu so se zarubile nekatere

stvari, je obdolženec kupil druge stvari in pomotoma neko malenkost izmed zarubljenih stvari, ker se mu, ko je v to svrho vprašal pri sodišču, zaradi odsotnosti akta niso mogle naznaniti vse posamezne zarubljene stvari, in ker je zavezanec trdil, da dotična neznatna stvar ni zarubljena, vrhu tega pa se selil v Ameriko in ni bilo časa za daljnje prepričevanje (DI^{45/2})- P^{TM} sodnik je po poizvednem zaslišanju obdolženca kaz. postopanje ustavil, a vsključno sodišče je ustavitev razveljavilo in prvemu sodniku naročilo rešitev z glavno razpravo in rzsodbo.

Toda preiščimo natančneje, koliko je obligatornost glavne razprave v zakonu res zahtevana in utemeljena.

Da se obligatornost glavne razprave ne da izvesti, izhaja pred vsem iz načela upravičenega obtožitelja. Če upravičeni obtožitelj svoj obtožni predlog umakne pred glavno razpravo, je odreditev ali vršitev glavne razprave, in vsako daljnje poslovanje sodnikovo nemogoče, nično (§-i 2, 90, 109, 227, 259 št. 1 in 2 kaz. pr. reda in dr.). Upravičeni obtožitelj lahko umakne svoj predlog med poizvedbami, pred dnevom odrejene glavne razprave, in sodnik je obvezan, kazensko postopanje po zmislu §-ov 90 in 447 kaz. pr. r. ustaviti. Po teh navedbah bi bilo torej vsaj od upravičenega obtožitelja zavisno, ali mora sodnik odrediti in izvršiti glavno razpravo v postopanju radi prestopkov.

Toda po zmislu in dejanskih določbah kazenskega pr. reda je sodnik pri odločevanju od ovadbe do rzsodbe popolnoma nezavisen od predlogov upravičenega obtožitelja. Sodniku je njegove predloge marveč samostojno in nezavisno presojeti. Sodnik je na predlog obtožiteljev vezan le toliko, da obdolženca ne more obsoditi zaradi dejstva, na katero se obtožba ni raztezala sprva ali ni raztegnila tekom kazenskega postopanja do zaključitve glavne razprave (§ 267 kaz. pr. r.). Kazenski postopnik nalaga sodniku samo, da mora vsak predlog upravičenega obtožitelja rešiti, a kakovost rešitve je edino le stvar sodnikova. V §-ih 35, 92, 208, 213 kaz. pr. reda daje celo izrecno preiskovalnemu sodniku itd. pravico, izraziti pomisleke proti obtožiteljevim predlogom. Zakon nikjer ne zahteva in tudi noče, da bi sodnik moral vselej ustreči obtožiteljevemu predlogu. Da celo proti obtožiteljevemu predlogu mora sodnik kazensko postopanje ustaviti, in daje § 109 kaz. pr. reda tako ustavilno pravico svetoval-

stveni zbornici, § 213 kaz. pr. reda nadsodišču kot II. instanci v postopanju o pregreških in hudodelstvih izrečno.

Sicer pa tudi Frihwald dela nekatere izjeme. On upravičuje okrajnega sodnika, da sme odložiti ovadbo, če je prepričan, da reč ne spada pred sodišče, da je kaznivost ugasnila, ali da obtožitelj k obtožbi ni upravičen (§-i 2, 526, 527, 528, 466 kaz. pr. reda itd.). S tem torej Fruhwald sam odobruje končno rešitev in odložitev ali prav: ustavitev kazenskega postopanja pred glavno razpravo in tako sam izključuje obligatornost glavne razprave pri prestopkih. Kakor je razvideti iz njegovih navedeb, pa on ustavitev dovoljuje samo v objektivnem oziru in omejuje obligatornost samo na subjektivne slučaje, zahtevajoč, da pri prestopkih sodnik vedno in vselej o subjektivni krivdi obdolženca razsoja v glavni razpravi in z razsodbo. Enako praksa okrožnega sodišča v Celju: » . . . ali in v koliko zadeva obdolženca krivda v subjektivnem oziru, je dognati potem v §-u 451 in dr. kaz. pr. reda določenega postopanja glavne razprave (DI ⁵²/₋₂ in DI ⁵¹/₂; v obeh slučajih je šlo za to, ali je lastnik hiše, ki je po starem, še cesto navadnem sistemu hiš vzgrajena brez dimnika, odgovoren po §-u 459 kaz. zak., in rabsodilo se je v obeh slučajih pozneje po §-u 259 št. 3 kaz. pr. reda). Toda temu nasproti je nedvomno po §-u 109 in §-u 213 kaz. pr. reda sodnik upravičen, postopanje radi pregreškov in hudodelstev ustaviti zaradi tega, ker ni dovolj obtežilnih okolnosti in dokazil za krivdo obdolženca — v subjektivnem oziru. In to se zgodi največkrat. Sicer pa bi se lahko obtoženca na prazen sum spravilo na obtožno klop.

In v tem oziru zakon za prestopke nima nobenega določila, vsled katerega bi se omejevala sodnikova pravica, da konča kazensko postopanje pred glavno razpravo in brez sodbe, kadar je stvar dozorela tudi v subjektivnem oziru.

Dalje ni vselej možno že takoj ob vložitvi ovadbe ali ob njenem prvem reševanju dognati nekaznivosti, oziroma brezkrivdnosti v objektivnem oziru. To se lahko zgodi šele v času med odrejeno glavno razpravo in med razpravnim dnem, torej ves čas pred glavno razpravo. Tretjič velja določba §-a 109 kaz. pr. reda nedvomno tudi za prestopke; seveda opravičuje § 109 kaz. pr. reda tukaj okrajnega sodnika iz stvarnih razlogov k

ustavitvi, ker pri prestopkih ni redne preiskave in ni svetovalstvene zbornice. § 109 kaz. pr. reda velja posredovanjem §-a 447 kaz. pr. r. gotovo tudi za prestopke, ker je nezavisna sodnikova presoja v vsakem stadiju kazenskega postopanja glavna smer kaz. postopniku, in ker bi sicer zakon pri prestopkih moral tako važno in posebno določilo izrecno izključiti, če bi ga ne hotel obdržati v veljavi tudi za prestopke.

Na stališču, da glavna razprava pri prestopkih ni obligatorna, stoji tudi očitno plenarna odločba kasacijskega sodišča z dne 10. maja 1885 št. 12601 zb. št. 63, ki je natisnjena v Manzovi izdaji pri §-u 451 kaz. pr. reda in navaja: Nazor, da okrajno sodišče, kakor hitro je predlagano zakonito kaznovanje, ni več upravičeno odkloniti glavne razprave, marveč da je brez izjeme obvezano, razpravljati in razsojati v glavni razpravi, nima zaslonbe v določbah kazenskega postopnika, ki izroča predloge obtožitelja v presojo in odločbo glede na njih utemeljenost in zakonitost. Zanimivo je, da je v tem slučaju šlo ravno zaradi prestopka goljufije. Dejanski položaj sicer ni naveden, a da se misliti, da je v tem slučaju vzrok za ustavitev bil subjektiven. Kajti v objektivnem oziru gre pri goljufiji za škodo in poškodovanje, in v subjektivnem oziru za goljufivi namen, in je torej prestop v objektivnem oziru bil najbrže utemeljen. Na subjektivne razloge se očitno nanaša tudi v le-tej odločbi izraz: »sodnikova presoja glede na utemeljenost obtožiteljevih predlogov«.

Sploh pa je načelo vsakega in osobito kazenskega postopanja, da se stvar končno reši tedaj, kadar je za končno rešitev zrela. Dejstvo, da nekdo stanuje v hiši, vzgrajeni po sistemu brez dimnika že 50 ali 100 let, je takoj po ovadbi zrelo za končno rešitev, in je izključeno, da bi glavna razprava mogla kaj drugega v tem oziru spraviti na dan nego to, da so se take hiše z dovoljenjem pristojnega oblastva stavile nekda in se stavijo še sedaj. Načelo obligatorne glavne razprave pri prestopkih bi tukaj sililo stranke k nepotrebnim potom, zamudam in stroškom, kar pa gotovo ni po smeri zakona.

Slednjič je tudi v subjektivnem oziru stvarni položaj, posebno, če so se odredile poizvedbe ali če se je že enkrat razpravljalo — po soglasju vseh dokazil, listin, aktov itd. —

lahko tako jasen, da je stvar dognana, in da boljšega pojasnjevanja sploh ni pričakovati. Čemu torej še nove glavne razprave, — samo da se izreče oprostitev sodbenim potom, ko ima končna ustavitev isti učinek, in enako uspešna pritožna sredstva?

S tem se tudi zakonovo besedilo prav dobro strinja. Zakon ne veleva namreč glavne razprave pri prestopkih obligatorno, ampak le za fakultativno, redno, navadno pravilo. To se razvidi iz §-a 451 odst. 3 kaz. pr. reda, če se ta odstavek primerja prednjima. Odst. 1 določa, da zadostuje, če se sploh predlaga zakonito kaznovanje, in da pri prestopkih ni niti prave uvedne preiskave, niti posebnega postopanja za obtožbo. Odst. 2 piše, kdaj sme sodnik soditi takoj ob vloženi ovadbi. Odst. 3. pa dostavlja, da je razun teh dveh slučajev odrediti ali poizvedbe, ali pa glavno razpravo. Zakon na tem mestu ne določa, kedaj je postopanje na pr. v zmislu §-a 90 kaz. pr. reda, če se umakne obtožba, ustaviti, to je zakon uredil drugje in iste določbe veljajo tudi tukaj.

Praviloma je odrediti glavno razpravo, — če se postopanje že poprej ne zaključi. Končno rešiti se pa postopanje ne da z odložitvijo, ampak samo z ustavnim sklepom, kajti odložitev, katero ustanavlja zakon v §-ih 412 in 442 št. 2 kaz. pr. r., je samo začasna rešitev, začasno zaključevanje kaz. postopanja, katero se lahko vsak čas ponovi brez formalnosti prave ponovitve §-a 352 in dr.

Logično je izvajati in reševati to vprašanje takole: Če § 451 v odst. 3 kaz. pr. reda določuje glavno razpravo za obligatorno, tedaj mora biti glavna razprava obligatorna brez izjeme. Če pa je dopustna ustavitev po § 90 kaz. pr. r. in iz objektivnih razlogov, tedaj pa je to že dovolj dokaza, da glavna razprava pri prestopkih sploh ni obligatorna.

VI.

Razmerje podsodnosti po §-ih 51 in 52 kaz. pr. reda.

§ 51. kaz. pr. reda piše, da pristojna kazensko postopanje praviloma onemu sodišču, v katerega okrožju se je storilo kaznivo dejanje, in sicer tudi tedaj, če je k dejanskemu stanu pripadajoči uspeh nastopil na kakem drugem kraju. Razlogi za

le-to podsodnost so razlogi umetnosti; kjer se je kaznivo dejanje dogodilo, tam se najlažje preiskuje, zbira snov, najde sledove; tukaj je vse gradivo takorekoč osredotočeno in je najlažje dobiti razloge za presojo; tudi je naravno, da se storilec in dejanje najbolj pokorava tam, kjer se je zgodilo.

Vprašanje, kje je pravzaprav kraj storitve, se da pač edinole tako stvarno rešiti, da je ta kraj tam, kjer se je storil kak h kaznivemu dejanju pripadajoči čin (kjer se je strel izprožil; kjer se je pismo dalo na pošto, kjer se je drugega brezuspešno nagovarjalo k zločinu; kjer se je nosilo orožje). A izmed več krajev storitve je podsodnost istega, čegar sodišče prehiti. Prehiti pa po merodajni teoriji in praksi stvarno tisto sodišče, ki opravi prvo preiskovalno dejanje na predlog upravičenega obtožitelja.

Ta podsodnost kraja storitve je redna in občna v splošnem pomenu besede, nasproti izvanredni podsodnosti delegacije, nagle sodbe, ki so zakonite podsodnostne izjeme, in nasproti posebni (redni) podsodnosti (na pr. vojaštva, eksteritorijalcev). Enako je pa imenovati tudi podsodnost §-a 52 k. pr. r. redno in občno; takisto podsodnost §-a 56 k. pr. r.

§ 52. k. pr. r. namreč določa: Če se vloži ovadba pri sodišču, v katerega okrožju obdolženec domuje ali biva ali se ga zasači, je to sodišče pristojno, če ga ni že prehitelo sodišče storjenega dejanja. Vendar je stvar le-temu sodišču oddati, če to zahteva državni pravdnik tega ali onega okrožja, zasebni obtožitelj ali obdolženec, oziroma vsaj eden izmed več obdolžencev. Umestnost le-te podsodnosti nam predočuje dejstvo, da je za obdolženca najboljše, če se zagovarja brez mnogih stroškov tam, kjer prebiva; da se z obdolžencem seveda najbolj in najlažje obravnava tam, kjer se ga ima blizu; in da se obdolženca tudi na njegovem bivališču najlažje preiskuje.

Obe podsodnosti §-a 51 in §-a 52 k. pr. r. sta v navadnem pomenu besede torej redni in občni — ker veljavni v vseh, iz istega razloga snujočih se slučajih — nasproti posebni podsodnosti za posebne slučaje (vojaštvo, eksteritorijalnost).

Toda že vsporedovanje zakonovega besedila nam kaže prednost in večjo veljavo podsodnosti §-a 51 k. pr. r., ker kljub predpogojem §-a 52 k. pr. r. obvelja podsodnost sodišča, v katerega okrožju se je kaznivo dejanje storilo, prvič, če je to

sodišče podsodnost bivališča prehitelo; drugič, če upravičenec to zahteva. Razun tega ima besedilo §-a 51 k. pr. r. neko svojstvo, katero sicer ni tako jasno izraženo, katerega pa vendar besedilo §-a 52 k. pr. r. nima.

Že sprva se je opozorilo v §-u 51 kaz. pr. r. na besedo »praviloma« pristojno. To besedo je očitvidno razglati v ožjem pomenu nasproti splošnemu označilu: redna, občna podsodnost, katera izraza zakonu samemu ne rabita, ampak samo teoriji.

Denimo slučaj, da je sicer ovadba vložena pri sodišču obdolženčevega bivališča, a iz ovadbe same je nedvomno jasna tudi podsodnost storitve, ki pa zadeva drugo sodišče, nego ono bivališča, — katero sodišče je pristojno? Kdor se bo strogo držal besedila §-a 52 k. pr. r., se odloči za sodišče bivališča, kajti sodišče storjenega dejanja, ga dobesedno ni prehitelo in tudi upravičenec po zakonu ni zahteval odstopa sodišču storjenega dejanja. Toda tukaj treba besedo *praviloma* v §-u 51 k. pr. reda natančneje pogledati.

Stvarni in zgodovinski razlogi govorijo pred vsem za to, da se kaznivo dejanje tam preiskuj in pokoravaj, kjer se je storilo. Zato — in sicer tretjič — je kraj storitve *praviloma* odločilen za podsodnost in odločilen — torej tudi »in pari causa« — tedaj če se sicer ovadba vложи pri sodišču bivališča, a je podsodnost storjenega dejanja v istem trenutku jasna in dognana. V tem slučaju se tudi ne more reči, da je podsodnost bivališča prehitela podsodnost storjenega dejanja, ker je bila leta že dognana, predno se je ukrenilo kako preiskovalno dejanje na predlog upravičenega obtožitelja.

V teh treh slučajih ima torej podsodnost §-a 51 kaz. pr. r. več veljave, nego podsodnost §-a 52 k. pr. r.

V konkretnem slučaju je poprej v okrožju okrajnega sodišča v G. bivajoči obdolženec, ki biva sedaj več kot pol leta v preiskovalnem zaporu v C, pisal iz preiskovalnega zapora baje razžaljivo pismo, vidirano po preiskovalnem sodniku in dano v C. na pošto, v okrožje okrajnega sodišča G. in tu je pismo razkazoval prejemnik P. Zasebni obtožitelj A. je vložil pri okrajnem sodišču G. zasebno obtožbo. Ker je bila iz ovadbe same razvidna podsodnost okrajnega sodišča C, v katerega okrožju se

je pismo pokazalo preiskovalnemu sodniku in dalo na pošto, je okrajno sodišče v G. odstopilo stvar okrajnemu sodišču C. po zmislu §-a 51 k. pr. r. Okrajno sodišče v C. pa je poudarjalo, da se je pismo pisalo adresatu v okrožju G. in da ga je adresat v okrožju G. razkazoval, vsled česar je zvedel zasebni obtožitelj, in da je potemtakem kraj storitve v področju sodišča G ; po §-u 51 k. pr. je stvar vrnilo sodišču v G. Le-to je pri svoji nepristojnosti vstrajalo in predložilo stvar II. instanci v odločitev negativnega kompetenčnega spora po zmislu §-a 64 k. pr. r. Svetovalstvena zbornica v C. je odločila, da je pristojno sodišče G. kot sodišče obdolženčevega bivališča iz razloga, zgoraj pod drugič poudarjenega, ker niti zasebni obtožitelj niti obdolženec (katerega se pa ni vprašalo) ni zahteval, da se stvar odstopi sodišču C., kjer se je kaznivo dejanje storilo.

Po našem prejšnjem izvajanju je v le-tem slučajno pristojno okrajno sodišče v C. iz razlogov, pod tretjič navedenimi in dalje tudi iz razlogov §-a 52 k. pr. r. — ker obdolženec že nad pol leta biva ali se vsaj zadržuje v preiskovalnem zaporu v področju okrajnega sodišča v C, in je tudi zanj obravnava v C. ugodnejša. Kar se pa dejanja samega tiče, je bilo izvršeno s predložitvijo pisma preiskovalnemu sodniku in z oddajo na pošto, in očitno ne šele v času, ko ga je adresat prejel in razkazoval, saj bi se pismo lahko tudi doposlalo kam drugam in prišlo komu drugemu v roke. —

Dr. Fr. Mohorič.